

Informacja na temat profilu ryzyka

Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie określa ogólne zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykami w Banku oraz cele strategiczne w tym zakresie. Natomiast szczegółowe zasady i cele jakie przyjmuje Bank w zarządzaniu ryzykami, oparte o założenia strategiczne, sformułowane zostały w poszczególnych Instrukcjach zarządzania ryzykami.

Do ryzyk mających istotny wpływ na działalność Banku zalicza się następujące ryzyka:

- 1) Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji
- 2) Ryzyko stopy procentowej
- 3) Ryzyko płynności
- 4) Ryzyko operacyjne, w tym braku zgodności.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu.
- 2) Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki.
- 3) Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR.
- 4) Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
- 5) Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego).
- 6) Uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych,
- 7) Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku.
- 8) Raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej, w zakresie i terminach zgodnych z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej.
- 9) Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.
- 10) Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Dla utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie Bank wyznacza limity na poszczególne rodzaje ryzyka. W niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku

szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, wypłacalność, płynność oraz adekwatność kapitałową. W tym celu Bank wykorzystuje techniki testowania warunków skrajnych.

Według stanu na koniec grudnia 2019 r. realizacja założeń dotyczących zarządzania w zakresie poszczególnych ryzyk przedstawia się następująco:

1) Ryzyko kredytowe

Głównym źródłem ryzyka kredytowego Banku jest portfel kredytowy, natomiast pozostałe pozycje aktywów ze względu na niskie ryzyko kontrahenta lub niski udział w aktywach nie wpływały istotnie na poziom ryzyka kredytowego. Bank dąży do zwiększenia bezpieczeństwa działalności kredytowej, poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.

Należności od sektora niefinansowego i budżetowego ogółem brutto w porównaniu do końca 2018 r. wzrosły o 1.141 tys. zł. tj. o 1% osiągając poziom na koniec grudnia 2019 r. 108.960 tys. zł. Plan w zakresie należności od sektora niefinansowego i budżetowego ogółem brutto został wykonany w 100%.

Należności dla sektora niefinansowego wyniosły 84.084 tys. zł, co stanowiło 98% wykonania planu natomiast należności dla sektora budżetowego wyniosły 24.875 tys. zł, co stanowiło 105% wykonania planu.

Wartość kredytów zabezpieczonych hipotecznie wyniosła 53.188 tys. zł, tj. 101% wielkości planowanej i utrzymała się na poziomie roku ubiegłego, natomiast wartość kredytów detalicznych wyniosła 12.518 tys. zł i znacząco wzrosła do roku ubiegłego tj. o 52%.

Projekcja podstawowych wskaźników poziomu ryzyka kredytowego:

Lp.	2018-12-31	WYKONANIE 31.12.2019	PLAN 31.12.2019	WYKONANIE- PLAN	STOPIEŃ WYKON.PLAN W %
Ryzyko kredytowe:					
a) Udział kredytów i innych należności w sumie bilansowej	57%	52%	53%	-0,99%	98%
b) Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami	158%	175%	171%	3,43%	102%
c) Wskaźnik jakości kredytów	1,30%	1,30%	0,91%	0,38%	142%
d) Średnioważony wskaźnik LtV	56%	49%	57%	-8,13%	86%

Kredyty i inne należności brutto z utratą wartości w skali roku wzrosły o 11 tys. zł i ukształtowały się na poziomie 1.411 tys. zł, tj. o 416 tys. zł wyższym niż przyjęto w planie finansowym. W związku z powyższym udział kredytów i innych należności brutto z utratą wartości w należnościach ogółem brutto wyniósł 1,30% i był wyższy od wielkości określonej w planie finansowym (0,91%). Nie wywiązanie się z planu wynikało z oceny monitoringu przeprowadzonego za IV kwartał i przekwalifikowania należności do niższych grup.

	Ogółem	
	stan na 31.12.2019	stan na 31.12.2018
Należności ogółem brutto	108 959 648,61	107 818 853,63
w sytuacji normalnej	107 078 015,90	106 245 377,07
pod obserwacją	470 370,57	172 924,74
zagrożone	1 411 262,14	1 400 551,82
<i>poniżej standardu</i>	490 223,75	475 262,92
<i>wątpliwe</i>	50 284,87	157 783,09
<i>stracone</i>	870 753,52	767 505,81
wskaźnik jakości	1,30%	1,30%

Zaangażowanie poszczególnych rodzajów udzielonych kredytów oraz struktura produktowa portfela kredytowego wykazała, że największy udział w portfelu kredytowym mają kredyty inwestycyjne, które stanowią 39% portfela.

Struktura produktowa portfela kredytowego (wartość nominalna)

RODZAJ KREDYTU	31-12-2019	struktura	31-12-2018	struktura	zmiana
gotówkowe	12 189 994,20	11%	7 793 581,98	7%	4 396 412,22
ROR	244 828,70	0%	280 893,39	0%	-36 064,69
mieszkaniowe, w tym ekodach	19 429 645,36	18%	18 247 735,34	17%	1 181 910,02
uniwersalny kredyt hipoteczny	2 778 478,43	3%	2 850 150,32	3%	-71 671,89
Rachunek bieżący	6 224 506,34	6%	5 840 637,05	5%	383 869,29
Obrotowy	7 433 710,70	7%	8 725 113,24	8%	-1 291 402,54
inwestycyjny	43 249 683,28	39%	42 665 037,52	39%	584 645,76
kredytowa linia hipoteczna	8 882 569,46	8%	9 936 659,42	9%	-1 054 089,96
pomostowe	3 620 015,15	3%	4 672 535,32	4%	-1 052 520,17
preferencyjne	5 988 811,56	5%	7 762 249,44	7%	-1 773 437,88
RAZEM	110 042 243,18	100%	108 774 593,02	100%	1 267 650,16

Według stanu na koniec grudnia 2019 r. największy udział w portfelu kredytów miały kredyty rolnicze oraz kredyty dla osób prywatnych, które stanowiły po 31% obliża kredytowego. Istotną grupę portfela kredytowego stanowiły także kredyty dla JST, tj. 23% obliża.

Strukturę portfela kredytowego według podmiotów (wartość nominalna)

Podmiot	31-12-2019	struktura	31-12-2018	struktura	zmiana
osoby prywatne	33 932 674,41	31%	28 392 506,50	26%	5 540 168
przedsiębiorcy indywidualni	14 856 877,76	14%	17 927 027,36	16%	-3 070 150
przedsiębiorstwa	1 888 719,59	2%	2 105 249,83	2%	-216 530
rolnicy indywidualni	33 742 196,14	31%	33 082 837,51	30%	659 359
inst.niekomercyjne	710 272,28	1%	782 446,53	1%	-72 174
budżet	24 911 503,00	23%	26 484 525,29	24%	-1 573 022
RAZEM	110 042 243,18	100%	108 774 593,02	100%	1 267 650

2) Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Projekcja podstawowych wskaźników poziomu ryzyka stopy procentowej:

Lp.		2018-12-31	WYKONANIE 31.12.2019	PLAN 31.12.2019	WYKONANIE-PLAN	STOPIEŃ WYKON.PLANU W %
	Ryzyko stopy procentowej					
	a) Wynik z tytułu odsetek	4 845,99	5 090,07	5 156,14	-66,07	99%
	b) Marża odsetkowa	2,76%	2,64%	2,70%	-0,06%	98%

Marża odsetkowa jest wynikiem zestawienia przychodów i kosztów odsetkowych (annualizowanych) banku w odniesieniu do średnich aktywów oprocentowanych. Wartość marży na dzień 2019-12-31 wyniosła 2.64%. Zarówno wynik z tytułu odsetek jak i wskaźnik marży odsetkowej odnotowały wielkości nieznacznie poniżej planowanych.

Łączne niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi na dzień 31.12.2019r. wyniosło 13.088 tys. zł.

Roczna zmiana wyniku odsetkowego w wyniku spadku stóp procentowych o 100 p.b. wynosi -943,88 tys. zł, co stanowi udział w funduszach własnych w wysokości 6,13%. Bardzo duży spadek wyniku odsetkowego otrzymujemy przy założeniu gwałtownego spadku oprocentowania redyskonta weksli NBP o 200 pb. (2%). W takim przypadku otrzymujemy spadek wyniku odsetkowego na poziomie - 1.856 tys. zł co stanowi 12% funduszy własnych

LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ			
Wyszczególnienie	Wyznaczony limit	Wartość na dzień 31.12.2019 r.	Poziom wykorzystania
Limit zmian wyniku odsetkowego przy spadku oprocentowania o 100pb w wyniku ryzyka przeszacowania do funduszy własnych	7%	6,13%	87,57%
Limit zmian wyniku odsetkowego przy spadku oprocentowania o 35pb w wyniku ryzyka bazowego do Funduszy własnych	3%	2,04%	68,00%
Udział depozytów zerwanym przed terminem w depozytach ogółem	2%	0,48%	24,00%
Udział kredytów spłaconych przed terminem w kredytach ogółem	2%	1,33%	66,50%
Limit skumulowanej luki przeszacowania do wartości bilansowej aktywów	10%	6,29%	62,90%
Limit udziału zobowiązań pozabilansowych w aktywach oprocentowanych	10%	3,76%	37,60%
Udział aktywów walutowych (oprocentowanych) w sumie bilansowej	5%	1,82%	36,40%
Udział pasywów walutowych (oprocentowanych) w sumie bilansowej	5%	1,94%	38,88%
Limit dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku na skutek równoległego przesunięcia krzywej dyskontowej zero kuponowej do funduszy własnych	8%	5,93%	74,13%
Limit dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku na skutek nierównoległego przesunięcia krzywej dyskontowej zero kuponowej do kapitału Tier 1	8%	6,56%	82,00%

Wszystkie limity ograniczające ryzyko stopy procentowej na koniec 2019 roku były zachowane. Wartość wyniku z tytułu odsetek 5.090,10 tys. zł. pozwoliła na wykonanie planu w tym zakresie w 99% i stanowiła 105% wyniku osiągniętego w 2018 roku. W Banku występuje duże ryzyko stopy procentowej związane ze spadkiem stóp procentowych. Możliwości ochrony wyniku odsetkowego przy spadku oprocentowania są niewielkie (duża wartość pasywów niskooprocentowanych).

3) Ryzyko płynności

Ryzyko płynności definiowane jest przez Bank jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Stan depozytów sektora niefinansowego i budżetowego na koniec 2019 roku wyniósł 190.376 tys. zł co oznacza, że został wykonany w 102% min. ze względu na wyższy poziom depozytów bieżących. W skali roku odnotowano wzrost depozytów o 18.512 tys. zł, tj. o 11% z czego depozyty sektora niefinansowego wzrosły o 12.997 tys. zł natomiast sektora budżetowego o 5.515 tys. zł.

Depozyty sektora niefinansowego wyniosły 171.911 tys. zł, co pozwoliło na wykonanie planu w 100% natomiast depozyty sektora budżetowego wyniosły 18.465 tys. zł, a ich wartość była wyższa od wartości planowanej o 3.425 tys. zł, co stanowiło 123% wykonania planu. Depozyty sektora niefinansowego są podstawowym źródłem finansowania działalności Banku, stanowią 83% sumy bilansowej.

W strukturze podmiotowej bazy depozytowej nadal dominują depozyty osób prywatnych (56%), depozyty podmiotów gospodarczych oraz instytucji samorządowych stanowiły 34% i 10% bazy depozytowej. W strukturze terminowej dominują depozyty bieżące (62% bazy depozytowej). Wskaźnik zrywalności depozytów oraz wskaźnik wcześniejszych spłat kredytów kształtują się na niskim poziomie.

Kształtowanie się nadzorczych miar płynności oraz pozostałych wskaźników oceny ryzyka płynności:

Projekcja podstawowych wskaźników poziomu ryzyka płynności:

Lp.		2018-12-31	WYKONANIE 31.12.2019	PLAN 31.12.2019	WYKONANIE- PLAN	STOPIEŃ WYKON.PLANU W %
	Ryzyko płynności					
	a) M1	38%	42%	45%	-2,98%	93%
	b) M2	3,88	4,14	4,10	0,04	101%
	c) LCR	5,36	6,41	5,15	1,26	124%
	d) NSFR	177%	x	x	x	x
	e) Poziom nadwyżki płynności	72 117,75	91 105,91	86 932,00	4 173,91	105%

Wartość nadzorczych norm płynności w Banku według stanu na dzień 31.12.2019r. wynosiła:

L.p.	Miara nadzorcza	Limit	Wartość
1.	Udział aktywów płynnych w aktywach ogółem	0,20	0,42
2.	Wskaźnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,00	4,14
3.	LCR – relacja aktywów płynnych do wypływów netto	1,00	6,41
4.	NSFR – wskaźnik stabilnego finansowania	Wskaźnik monitorowany	188%

Zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 KNF, w każdym dniu sprawozdawczym Bank analizował nadzorcze miary płynności, które w ciągu roku nie były przekraczane.

Podstawowe wskaźniki płynności	LIMIT	Wartość
1. bieżąca - do 7 D	min. 1,0	3,22
2. krótkoterminowa - do 1 M	min. 1,0	3,19
3. płynność - do 3 M	min. 0,9	2,85
4. płynność - do 6 M	min. 0,9	2,95
3. średniookresowa - do 12 M	min. 0,9	1,74
4. długookresowa - do 5 lat	max. 1,2	1,06

LIMITY WEWNĘTRZNE	Wysokość limitu	Wartość
<u>aktywa płynne</u> aktywa bilansowe ogółem	min 20%	42,19%
<u>aktywa płynne</u> depozyty niestabilne	min 100%	291,63%
<u>portfel kredytowy netto</u> aktywa ogółem	max 70%	51,90%
<u>kredyty pow. 5 lat</u> depozyty stabilne	max 50%	22,90%
<u>depozyty stabilne</u> kredyty ogółem	min 50%	148,42%
<u>duże depozyty niestabilne</u> depozyty ogółem	max 15%	2,26%
<u>depozyty niestabilne</u> aktywa ogółem	max 30%	14,47%
Współczynnik osadu	min 70%	85,95%
<u>zobowiązania pozabilansowe</u> aktywa ogółem	max 10%	3,68%

Wszystkie limity wewnętrzne ograniczające ryzyko płynności także były przestrzegane.

Ogólnie można ocenić, że ryzyko płynności w Banku utrzymuje się na niskim poziomie, wszystkie limity były przestrzegane. Bank posiada aktywa płynne, których wartość z nadwyżką pokrywa depozyty niestabilne. Utrzymująca się wysoka nadwyżka aktywów płynnych pozwala na rozszerzanie działalności kredytowej w celu bardziej efektywnego jej wykorzystania. Nie ma również znaczącego ryzyka koncentracji dużych ekspozycji zarówno depozytów jak i kredytów.

Podstawowe cele polityki Banku w zarządzaniu ryzykiem płynności zostały zrealizowane. Płynność jest zabezpieczona w sposób pełny i kompletny. Zminimalizowane zostało utracenie płynności przez Bank w przyszłości. Poprzez odpowiedni dobór limitów i skuteczne zarządzanie ich wykonaniem zoptymalizowano zarządzanie nadwyżkami środków, tak by ustawowe normy zostały zachowane. Reasumując Bank zarządza w sposób skonsolidowany i całościowy ryzykiem płynności, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych, obejmując wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

4) Ryzyko operacyjne

W Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje: identyfikację, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, w tym produkty, procesy i systemy. Uwzględnia czynniki zewnętrzne, tj. otoczenie, w którym działa Bank oraz czynniki wewnętrzne takie jak: struktura organizacyjna Banku, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi klientów, jakość kadr.

Profil ryzyka określany jest na podstawie danych zebranych w procesie identyfikacji i oceny zdarzeń operacyjnych z wszystkich jednostek / komórek organizacyjnych Banku, po dokonaniu analizy i oceny tych danych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Wyniki analiz

prezentowane są w cyklach kwartalnych Zarządowi Banku, zaś w cyklach półrocznych Radzie Nadzorczej.

Zarządowi Banku prezentowana jest również bieżąca informacja o istotnych stratach operacyjnych.

W ramach pomiaru ryzyka operacyjnego gromadzone są dane o zdarzeniach operacyjnych z uwzględnieniem ich skutków. Dane dotyczące zdarzeń operacyjnych gromadzone są w podziale na kategorie zdarzeń operacyjnych w systemie NOVUM BANK.

Ryzyko operacyjne monitorowane jest we wszystkich obszarach działania Banku, z zastosowaniem mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do oceny ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje Kluczowe Wskaźniki Ryzyka Operacyjnego (KRI) oraz dane o identyfikowanych zdarzeniach i zagrożeniach z zakresu ryzyka operacyjnego a także stratach spowodowanych przez to ryzyko.

Stosowane przez Bank mechanizmy zarządzania ryzykiem operacyjnym mają zapewnić bezpieczną, niezakłóconą i ciągłą działalność Banku poprzez osiągnięcie takiego poziomu organizacyjnego i technicznego, który w znaczny sposób ograniczy lub wyeliminuje powstawanie zdarzeń operacyjnych.

Na potrzeby zarządzania ryzykiem operacyjnym wprowadza się następującą klasyfikację rejestracji zdarzeń (incydentów) ryzyka operacyjnego:

- 1) **zdarzenia istotne** - zdarzenia ryzyka operacyjnego (incydenty), które spowodowały:
 - a. wystąpienie szacunkowej straty / zysku co najmniej 5.000 zł lub
 - b. przerwę w obsłudze klientów placówki co najmniej 8 godzin
- 2) **zdarzenia pozostałe** - pozostałe zdarzenia (incydenty) ryzyka operacyjnego. (Do analiz przyjmuje się zdarzenia, których wartość progowa strat przekracza 1.000 zł).

Wyjątek od zasady ww. stanowią zdarzenia zaklasyfikowane do następujących rodzajów:

- 1) oszustwa wewnętrzne
- 2) oszustwa zewnętrzne
- 3) zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy
- 4) klienci, produkty i praktyki operacyjne

Rejestracji podlegają zarówno straty nie finansowe jak i finansowe bez względu na ich wysokość. Straty niefinansowe mierzy się czasem ograniczenia dostępu do usług przez klientów, przeliczone na straty finansowe. Bank szczególnie naciska na identyfikację ryzyka operacyjnego, poprzez określenie źródeł i czynników ryzyka oraz na analizę związków pomiędzy ryzykiem operacyjnym, a innymi rodzajami ryzyka, w szczególności ryzyka braku zgodności.

Projekcja podstawowych wskaźników poziomu ryzyka operacyjnego:

Lp.		2018-12-31	WYKONANIE 31.12.2019	PLAN 31.12.2019	WYKONANIE- PLAN	STOPIEŃ WYKON.PLANU W %
	Ryzyko operacyjne:					
	a) Koszty ryzyka operacyjnego nie wyższe niż 60% utworzonego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	7,51	12,35	40,00	-27,65	31%
	b) Nakłady na informatykę	46,33	70,15	150,00	-79,85	47%
	c) Wskaźnik rotacji kadr	5,36%	3,7%	0,0%	3,7%	

Według stanu na koniec roku poziom strat operacyjnych nie przekraczał apetytu i tolerancji na ryzyko zatwierdzone w strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym a wskaźniki poziomu ryzyka operacyjnego utrzymały się poniżej wielkości planowanych. Koszty ryzyka operacyjnego zostały wykonane w 31% a nakłady na informatykę w 47%. W 2019 roku z 2 osobami rozwiązano umowę o pracę.

W ramach analizy ryzyka operacyjnego Bank sporządza zestawienie strat z tytułu ryzyka operacyjnego w podziale na rodzaje zdarzeń. Wielkość wykonania limitów strat w 2019r. przedstawiała się następująco:

Rodzaj zdarzenia	Ustalony limit w PLN	Straty netto w okresie	Poziom wyk. limitu	Ilość incydentów
Oszustwa wewnętrzne	5 000,00	0,00	0%	0
Oszustwa zewnętrzne	5 000,00	6.986,31	139,72%	2
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	20 000,00	0,00	0%	0
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	10 000,00	0,00	0%	0
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	10 000,00	0,00	0%	0
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	20 000,00	3.660,55	18,30%	25
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	30 000,00	2 376,99	7,92%	51

W skali roku odnotowano przekroczenie limitu w rodzaju oszustwa zewnętrzne. Pozostałe limity strat zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą zostały zachowane.

Zestawienie incydentów w podziale na linie biznesowe w 2019r.:

Linia biznesowa	Straty brutto w okresie	Ilość incydentów
B3 bankowość detaliczna	743,65	1
[Błędy wpłaty, wypłaty środków]	743,65	1
B4 bankowość komercyjna	840	3
[Uszkodzenia na skutek działań hakerskich]	0	1
[Błędy wprowadzania, utrzymania i ładowania danych]	840	2
B5 płatności i rozliczenia	80 836,45	74
[Kradzież, rabunek]	76 382,56	1
[Nieprawidłowe działanie sprzętu]	437,50	3
[Nieprawidłowe działanie sieci telekomunikacyjnych, komputerowych, Internetu]	2 488,16	11
[Przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujących zasilanie]	545,47	5
[Błędy w czasie komunikacji]	75,82	28
[Błędy wprowadzania, utrzymania i ładowania danych]	717,52	20
[Błąd pracy bankomatu]	54,70	1
[Niedostępna wypłacarka]	127,55	3
[Błąd pracy czytnika kart]	7,17	2

Na podstawie analizy macierzy bazylejskiej można stwierdzić, że straty w 2019 roku Bank ponosił głównie w ramach Linii „płatności i rozliczenia”.

W rejestrze wewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego w 2019r. odnotowano 2 istotne incydenty ryzyka operacyjnego. W przypadku pierwszego zdarzenia Bank zastosował transfer ryzyka w postaci pokrycia poniesionych kosztów z ubezpieczenia. Natomiast drugie istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego wystąpiło w ramach bezpieczeństwa środowiska

teleinformatycznego. W związku z zaistniałym zdarzeniem podjęto wszystkie stosowane w banku środki bezpieczeństwa.

Brak kosztów zdarzenia naruszenia bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego wynika zarówno z wysokiej skuteczności stosowanych zabezpieczeń technicznych i programowych jak i z systemu kontroli przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

W bieżącym roku odnotowano wzrost poziomu ryzyka operacyjnego w Banku. Zastosowany transfer ryzyka w postaci pokrycia poniesionych kosztów z ubezpieczenia spowodował powrót do poziomu akceptowalnego. Zastosowane rozwiązania są wystarczające i zapewniają ciągłość działania Banku. Poziom strat operacyjnych nie przekraczał apetytu i tolerancji na ryzyko zatwierdzonej w strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Działania długofalowe związane ze sprzedażą usług elektronicznych oraz nakładami w wyposażenie w nowoczesny sprzęt informatyczny jak i w szkolenia pracowników powinny się przyczynić do dalszego zmniejszania się ilości pomyłek pracowników.

5) Ryzyko braku zgodności

1. Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności w Rejonowym Banku Spółdzielczy w Bychawie oraz w Polityce zgodności.
2. Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.
3. Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.
4. Realizacja tych celów wymaga wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji.
5. Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności w Banku oraz pomiar ich skutków powinny być ujęte w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego, którego zasady są określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.
6. Raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach kwartalnych do Zarządu i Rady Nadzorczej zgodnie z Instrukcją SIZ.
7. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku ma na celu ograniczenie negatywnych skutków, które wynikają z:

- 1) niezgodności regulacji wewnętrznych i standardów postępowania z obowiązującymi przepisami prawa, uchwałami KNF, standardami i praktykami rynkowymi;
- 2) naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa, regulacji i standardów obowiązujących w Banku, przez pracowników Banku;
- 3) nieetycznego postępowania Banku lub jego pracowników wobec klientów lub kontrahentów

8. Do negatywnych skutków, ograniczania ryzyka braku zgodności, zalicza się:

- 1) utratę reputacji oraz zaufania klientów, partnerów biznesowych i pracowników;
- 2) kary pieniężne lub odszkodowania;
- 3) negatywne dla Banku decyzje administracyjne ze strony instytucji (UOKiK, GIIF, GIODO);/ organów nadzorczych;
- 4) wzrost poziomu reklamacji;
- 5) wzrost ilości spraw sądowych;
- 6) ocena końcowa BION na poziomie 3,5-4.

9. Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące elementy:

- 1) identyfikację ryzyka braku zgodności i ocenę jego istotności;
- 2) pomiar ryzyka braku zgodności;
- 3) monitorowanie i kontrolowanie ryzyka braku zgodności;
- 4) raportowanie o ryzyku braku zgodności.

10. W Banku identyfikacji ryzyka braku zgodności dokonują:

- 1) wszyscy pracownicy - zobowiązani do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej na zajmowanym stanowisku.
- 2) wszystkie jednostki/komórki organizacyjne- identyfikują na bieżąco w swojej działalności ryzyko braku zgodności, na bieżąco wykonują kontrolę (testowanie) poziome w ramach systemu kontroli wewnętrznej.
- 3) komórki organizacyjne:
 - a. Zespół ds. zgodności, organizacyjnych i kadr: w zakresie: obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania oraz rekomendacji nadzorczych, danych historycznych w zakresie naruszeń i nałożonych na Bank kar, wyników oraz zaleceń audytów wewnętrznych oraz kontroli zewnętrznych podczas, których stwierdzono niezgodność regulacji wewnętrznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub nieprzestrzeganie regulacji

wewnętrznych przez pracowników, rejestru reklamacji, zgłoszeń dokonywanych przez pracowników oraz procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych, rozpatrywania reklamacji, przed dokonaniem czynności zamknięcia reklamacji, w procesie analizy obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania i rekomendacji nadzorczych, analizy orzecznictwa i rozstrzygnięć administracyjnych Prezesa UOKiK w przedmiocie niedozwolonych postanowień umownych (klausul abuzywnych) i praktyk naruszających zbiorowe interesy klienta dokonywanych wspólnie z *Bankiem Zrzeszającym*, w sprawach sądowych

- b. Zespół rachunkowo sprawozdawczy – w zakresie: przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
- c. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – w zakresie: przeciwdziałania nadużyciom na szkodę Banku i jego klientów, rejestru Incydentów Ryzyka Operacyjnego;
- d. Stanowisko informatyczne – w zakresie: zapewnienia ochrony danych osobowych, tajemnicy bankowej i innych informacji prawnie chronionych.

11. Proces ograniczania ryzyka braku zgodności obejmuje działania zapobiegające występowaniu ryzyka braku zgodności oraz minimalizujące skutki jego wystąpienia.

12. W celu ograniczenia występowania ryzyka braku zgodności podejmowane są w szczególności następujące działania:

- 1) informowanie o zmianach w przepisach prawa;
- 2) ocena ryzyka braku zgodności oferowanych produktów i usług;
- 3) ocena zgodności przekazów informacyjnych w tym reklamowych i marketingowych;
- 4) doradztwo dla pracowników Banku w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 5) szkolenia z zakresu ryzyka braku zgodności.